

[Bækgaard.]

det, at avlsbygningerne nu ikke længere kræves bibeholdt ved sammenlægning. Det hilser vi med tilfredshed, især da jeg af erfaring fra den nuværende lovgivning ved, at den bestemmelse var til ret stor gene for de landmænd, der f. eks. købte en nabo-ejendom. Den ændring kan muligvis også blive stærkt medvirkende til, at en del af de mange gamle og urentable avlsbygninger vil forsvinde og give landmændene mere lyst til at opfylde hensigten med disse lovforslag, nemlig en bedre udnyttelse af landbrugets mekanisering gennem betjening af et større jordareal.

At pligten til at lade beboelsesbygningerne bestå opretholdes, kan vi tilslutte os, især når man erindrer sig den boligmangel, vi har i dag. Med hensyn til udlejning af sådanne beboelsesbygninger vil jeg henstille til det kommende udvalg at se på de tidsfrister for opsigelse, som findes i § 11, stk. 2, i forslaget om landbrugsejendomme. Det forekommer mig, at bestemmelsen i sidste punktum er en tilsidesættelse af den frie forhandlings- og dispositionsret, som jeg finder noget betænkelig. Jeg er bange for, at nogle landmænd kan komme i den situation, hvis de 3 måneders opsigelsesvarsel bibeholdes, at de ingen lejlighed har til de ny medhjælpere, fordi de gamle ikke vil flytte ud, og det vil da være uheldigt.

Jeg har her på mit partis vegne gjort nogle bemærkninger til lovforslagene om landbrugsejendomme og om udstykning og sammenlægning af landbrugsejendomme, og selv om der kunne være punkter, vi gerne så ændret inden tredje behandling, kan jeg dog tilsige de uafhængiges støtte, også ud fra den betragtning, at lovene skal tages op til revision i 1969-70.

Erik Østergaard: Den hidtil gældende statshusmandslov har jo nu virket i snart mange år, og man kan vel sige, at den i visse henseender har virket godt. Den blev til i en tid, hvor der var et behov for at fremskaffe flere selvstændige brug, og der er på basis af denne lov oprettet et stort antal ejendomme ud over landet, i mange tilfælde også gode ejendomme. Men ofte var der for meget spekulation med i dette foretagende; det var i mange tilfælde alt for dårlig jord og for små og dårligt opførte

bygninger, og det var ejendomme, hvor det selv for dygtige folk ville være umuligt at opnå en rimelig eksistens. Der er også i adskillige tilfælde udstykket bøndergårde med vel arronderede marker og gode bygninger, noget, der må siges at være ret meningsløst. Der, hvor udstykningen har virket bedst, er ude på de nyopdyrkede jorder, hvor man ikke har gjort brugene for små. Her er der i mange tilfælde kommet gode ejendomme ud af det.

I det foreliggende lovforslag og bemærkningerne hertil er der skitseret visse ændringer, som jeg skal forsøge at komme lidt ind på. Jeg forstår heraf, at den hidtil gældende, almindelige praksis for udstykning og oprettelse af nye brug skal ophøre eller i hvert fald kun anvendes i ganske særlige tilfælde, i tilfælde, hvor det gælder nyopdyrkede jorder o. lign. Ja, sent er jo bedre end aldrig; det skulle man have gjort for 10 år siden; men det er jo nok ikke første gang, lovgivningen kommer bagefter.

Den meget stærke afvandring af unge medhjælpere fra landbruget har jo bevirket, at der ved generationsskiftet langt fra vil være nok til at besætte de ledige pladser som selvstændige landbrugere med det nuværende antal ejendomme. Det vil jo være helt urimeligt, at der gennem udstykning oprettes nye ejendomme, når der i forvejen er for mange.

Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det, man særlig vil tage sigte på, er sammenlægning og supplerings af de for små brug. Her kommer et af hovedspørgsmålene i forbindelse med lovforslaget ind i billedet, idet man som skitseret vil udvide den regel, der i en årrække har været anbragt i den gældende lov, om statens forkøbsret ved salg af ejendomme med over 56.000 kr.s grundværdi, til nu at omfatte alle ejendomme uanset størrelsen. Denne bestemmelse har gennem årene i de tilfælde, hvor den er bragt i anvendelse, virket meget irriterende og urimelig, og skal bestemmelsen nu omfatte alle ejendomme, er det efter min opfattelse et alvorligt og meningsløst indgreb i den private ejendomsret, som landbruget vil være meget dårligt tjent med at få bragt til udførelse. En sådan bestemmelse vil, hvis den bliver vedtaget, desuden virke meget upraktisk og generende for handelen med landejen-